

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๖

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) มีคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายรักเกียรติ สุขชนะ (ผู้ถูกร้อง) จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ รวม ๓ กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ไม่แสดงรายการทรัพย์สิน (เงินฝากธนาคาร) ของตนเอง และ/หรือคู่สมรสที่อยู่ในชื่อของบุคคลอื่น

กรณีที่สอง ปกปิดทรัพย์สิน (ที่ดิน จำนวน ๓๕ แปลง) ของตนเอง โดยทำนิติกรรมอำพรางโอนสิทธิครอบครองไปอยู่ในชื่อบุคคลอื่น

กรณีที่สาม แสดงรายการหนี้สินเท็จ จำนวน ๒๒ ล้านบาท

การพิจารณาข้อกฎหมายตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง

ผู้ถูกร้องอ้างข้อแรกว่า ผู้ถูกร้องไม่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื่องจากในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องนี้ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องไม่เป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนั้น มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๕ จึงใช้บังคับกับผู้ถูกร้องไม่ได้ทั้งในเรื่องขององค์ประกอบความผิดและบทลงโทษ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ สรุปว่า รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๕ คำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ต้องแปลความเป็นอย่างเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการให้ผู้ร้อง (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ทำหน้าที่

ตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การให้ความหมายของถ้อยคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ เห็นได้ชัดว่า บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี แม้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือตายก่อนยื่นบัญชี ฯ หลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชี ฯ ที่มีอยู่ในวันที่ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ดังนั้น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ย่อมหมายความรวมถึง ผู้ที่พ้นจาก ตำแหน่งทางการเมืองด้วย เพื่อให้มาตรา ๒๕๕ มีผลใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกคน อย่างเท่าเทียมกันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเรื่องการตรวจสอบใช้อำนาจในตำแหน่ง โดยมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้วินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ สรุปว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๕๑ (๑) ถึง (๖) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อยู่ในขณะที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เพราะการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สิน ฯ อยู่ในหมวด ๑๐ ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญนี้จึงต้องแสดงบัญชี ฯ โดยเปิดเผยตั้งแต่เข้ารับตำแหน่ง ซึ่งบัญชี ฯ นั้นจะถูกนำไปเป็นฐานของการตรวจสอบทรัพย์สินและ หนี้สินของผู้นั้น ทั้งในขณะที่ดำรงตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งว่ามี การเปลี่ยนแปลงของ ทรัพย์สินและหนี้สินอย่างผิดปกติ อันนำไปสู่การมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ หรือการทุจริตต่อ หน้าที่หรือไม่

ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และผู้ร้องมีอำนาจพิจารณาและ ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๕

ผู้ถูกร้องอ้างข้อที่ ๒ ว่า การตรวจสอบทรัพย์สินโดยผู้ร้องเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ในเรื่องเดียวกัน ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๒๕๕ เพราะผู้ร้องได้ตรวจสอบ ทรัพย์สินของผู้ถูกร้องและประกาศรับรองความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินดังกล่าวใน ราชกิจจานุเบกษาไปแล้ว การที่ผู้ร้องดำเนินการตามมาตรา ๒๕๕ โดยทำการสอบสวนบัญชีทรัพย์สิน ที่ได้ประกาศรับรองไปแล้ว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำและเกินกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ กำหนด นอกจากนี้ ผู้ร้องยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนกล่าวหาผู้ถูกร้องว่าร้ายผิดปกติ ซึ่งไม่ใช่กรณีกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ฯ แต่กลับนำรายงานสรุป ลำนวนการไต่สวนดังกล่าวมาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ฯ อันเป็นการ

ไม่ถูกต้อง อีกทั้งประธานอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง คือ นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม ก็มีเหตุโกรธเคืองผู้ถูกร้องมาก่อน โดยเมื่อครั้งผู้ถูกร้องเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กำกับดูแลการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งปลดนายวิรัตน์ ฯ ออกจากตำแหน่งกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ ได้บัญญัติกำหนดตัวบุคคลที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ และการยื่นบัญชีไว้ในมาตรา ๒๕๑ กำหนดระยะเวลาในการยื่นบัญชีไว้ในมาตรา ๒๕๒ กำหนดวิธีดำเนินการขององค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบ คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๖ ดังนี้

มาตรา ๒๕๓ กำหนดให้มีการเปิดเผยบัญชีและเอกสารประกอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ให้สาธารณชนทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่นบัญชีนั้น ฯ และกำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว โดยเร็ว

มาตรา ๒๕๔ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในกรณีที่มีการยื่นบัญชี ฯ เพราะผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือตายแล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย และหากตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเอกสารพร้อมรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

สำหรับมาตรา ๒๕๕ นั้น เป็นคนละกรณีกับการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน โดยเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ แล้วให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งมีผลให้ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ เป็นการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์คนละกรณีกัน การดำเนินการตามมาตรา ๒๕๓ เพื่อทราบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชี ฯ ที่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ยื่น การดำเนินการตามมาตรา ๒๕๔ เพื่อทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของ

ทรัพย์สินและหนี้สินที่มีการเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือไม่ หากมีก็จะนำไปสู่การดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน ส่วนการดำเนินการตามมาตรา ๒๕๕ เป็นการดำเนินการเมื่อตรวจพบถึงความจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ เพื่อเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ซึ่งมีผลให้ผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี ดังนั้น เมื่อการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๕๓ มาตรา ๒๕๔ และมาตรา ๒๕๕ เป็นการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์คนละกรณีกัน จึงไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง

ข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การที่ผู้ร้องนำรายงานสรุปสำนวนการไต่สวนของคณะอนุกรรมการไต่สวนกล่าวหาผู้ถูกร้องว่าร้ายผิดปกติ มาวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ เป็นการไม่ถูกต้องนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหมวด ๓ การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา ๓๔ ที่บัญญัติถึงกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ไม่ได้กำหนดขั้นตอนว่าจะต้องมีการไต่สวนข้อเท็จจริงอย่างไร การที่ผู้ร้อง นำเอารายงานสรุปสำนวนการไต่สวนกรณีร้ายผิดปกติซึ่งดำเนินการไต่สวนตามวิธีในหมวด ๔ มาเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จก็เป็นเพียงนำมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาวินิจฉัยเท่านั้น ไม่ได้เป็นการไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่อย่างใด

สำหรับข้อที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า เคยมีเหตุโกรธเคืองกับนายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม กรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่ประธานคณะอนุกรรมการไต่สวนกรณีผู้ถูกร้องถูกกล่าวหาว่าร้ายผิดปกติ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องสามารถใช้สิทธิคัดค้านอนุกรรมการไต่สวนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๔๖ (๓) มิใช่เป็นข้อที่จะกล่าวอ้างให้ผลการไต่สวนเสียหายในคดีชั้นศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ถูกร้องอ้างเป็นข้อที่ ๓ ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ ใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น ไม่ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย และคำว่า “จงใจ” ตามมาตรา ๒๕๕ ใช้กับเฉพาะผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่ต้องรับผิดชอบจากการกระทำใจของคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่รู้และไม่จงใจด้วย และการจงใจปกปิดของคู่สมรสก็เป็นเหตุเฉพาะตัวไม่ใช่เหตุลักษณะคดี จึงไม่อาจนำการจงใจของคู่สมรสหรือบุตรมาลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๙ ตั้งแต่มาตรา ๒๕๑ ถึงมาตรา ๒๕๖ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งใช้บังคับกับเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่มาตรา ๒๕๑ บัญญัติไว้ หมายความว่า ผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๙ คือ ตัวผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่รายละเอียดของบัญชีที่ต้องยื่นนั้นจะต้องประกอบไปกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนของคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะนั้น เป็นหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบังคับให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นผู้ต้องยื่นแสดง ไม่ได้บังคับแก่คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่อย่างใด คำว่า “จงใจ” ไม่ยื่นบัญชี ๙ หรือ “จงใจ” ยื่นบัญชีด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามมาตรา ๒๕๕ จึงหมายถึงความ “จงใจ” ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น

ผู้ถูกร้องอ้างเป็นข้อที่ ๔ ว่า คำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดและห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ไม่ชอบและขัดต่อคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ เพราะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ คำว่า “ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” หมายความว่า นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองอันเป็นมูลเหตุที่จงใจยื่นบัญชี ๙ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ถ้าผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกตำแหน่งหนึ่ง และไม่ได้จงใจยื่นบัญชี ๙ เป็นเท็จในตำแหน่งนั้น ก็จะไม่มีผลต่ออีกตำแหน่งหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องต่างกรรมต่างวาระ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๔ วินิจฉัยคำว่า “พ้นตำแหน่ง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “.....ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง” ไว้ สรุปว่า

การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๕ มี ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ๙ หรือจงใจยื่นบัญชี ๙ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว

กรณีที่ ๒ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ วันที่พ้นจากตำแหน่งคือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง

กรณีตามคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองไปแล้ว ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมูลเหตุที่ผู้ร้องนำมายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยชี้ขาดกรณีของผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบในการยื่นบัญชี ฯ ตั้งแต่การยื่นบัญชี ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นต้นมา และเป็นการจงใจต่อเนื่องมาจนถึงการยื่นบัญชี ครั้งที่ ๘ ซึ่งเป็นการยื่นกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี ดังนั้นเมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งก่อนศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดการห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๕ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจึงต้องนับตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจง และพยานหลักฐานเป็นรายการดังต่อไปนี้

๑. บัญชีเงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาสี่แยกสะพานกรุงธน เลขที่บัญชี ๐๓๗-๒-๐๒๕๑๖-๑ และธนาคารไทยพาณิชย์ สาขานนทบุรี บัญชีเลขที่ ๑๒๒-๑-๐๑๒๕๓-๕ ในนามนายพิชญกร อุดรสถิตย์ น้องชายของกลุ่มสมรสผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องอ้างและนางสุรภัญญา สุขชนะ กลุ่มสมรสยอมรับว่าเป็นเงินฝากของกลุ่มสมรส โดยผู้ถูกร้องไม่ทราบเรื่อง เพราะนางสุรภัญญา กลุ่มสมรสของผู้ถูกร้องได้สะสมเงินไว้เป็นส่วนตัวนานแล้ว โดยเมื่อผู้ถูกร้องไปเล่นการพนันและนางสุรภัญญาเป็นคนถือชิพและแลกชิพเป็นเงินสดเมื่อเล่นการพนันได้ ทำให้มีโอกาสเบียดบังไว้บางส่วน ครั้งละไม่มากจนผิดสังเกต โดยมีสาเหตุเนื่องจากผู้ถูกร้องนอกใจตนไปมีภรรยาน้อย โดยมีบุตรด้วยกันมีการรับรองบุตรและนำชื่อบุตรเข้าทะเบียนบ้านต่างจังหวัด และยังอุปการะด้วยการสร้างบ้านให้อยู่ด้วย กลุ่มสมรสของผู้ถูกร้องเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงจึงเบียดบังทรัพย์ไว้เป็นส่วนตัว เมื่อนางสุรภัญญา เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ เพื่อให้ผู้ถูกร้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ผู้ถูกร้องให้ความไว้วางใจเพราะเป็นผู้มีความรู้ทางด้านบัญชี ผู้ถูกร้องจึงไม่ทราบถึงรายการบัญชีธนาคารดังกล่าว พอฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจปกปิดรายการทรัพย์สินในการยื่นบัญชีต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

๒. รายการบัตรเงินฝากธนาคารทหารไทย ในนามบุคคลอื่น ๒ คนๆ ละ ๒ ฉบับ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๐ ล้านบาท ซึ่งมีได้แจ้งในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ กรณีพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ครบ ๑ ปี รายการบัตรเงินฝากเหล่านี้ได้จากการซื้อด้วยเงินฝากเดิมในนามของนายพิชญกร ฯ น้องชายคู่สมรสของผู้ถูกร้อง และมีขึ้นในระหว่างที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูง การโยกย้ายทรัพย์สินจากชื่อน้องชายคู่สมรสเป็นผู้อื่นมีลักษณะน่าเชื่อว่าต้องการปกปิดทรัพย์สินให้ห่างตัวอีกชั้นหนึ่ง ปัญหาคือผู้ถูกร้องทราบถึงเงินที่มีตามบัตรเงินฝากหรือไม่ กล่าวคือ ข้ออ้างที่ว่าคู่สมรสของผู้ถูกร้องปกปิดเบียดบังไว้ เพราะปัญหาแตกร้างในชีวิตสมรสจะเป็นความจริงเพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรยกประโยชน์แห่งความสงสัยแก่ผู้ถูกร้อง จึงเชื่อว่าผู้ถูกร้องไม่ทราบและไม่จงใจปกปิดทรัพย์สินรายการต่างๆ ข้างต้นในการยื่นบัญชีต่อผู้ร้อง ซึ่งเงินตามบัตรเงินฝากส่วนหนึ่งเป็นเงินที่ปิดบัญชีมาจากข้อ ๑

๓. เงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์ สาขางามวงศ์วาน เปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ในนามของนายจिरายู จรัสเสถียร บัญชีเลขที่ ๓๑๕-๒-๖๒๕๔๕-๓ ซึ่งมีได้แจ้งในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ นายจिरายู ฯ ชี้แจงว่าเงินที่เปิดบัญชีคือเช็คที่ผู้ถูกร้อง ได้มาจากการเล่นการพนัน ๓๐ ล้านบาทเศษ เพื่อเรียกเก็บเงินและสั่งจ่ายชำระหนี้จากหลักฐานการเดินบัญชีจนถึงวันที่ยื่นบัญชีทรัพย์สิน ก็เป็นเรื่องเพื่อกิจธุระของผู้ถูกร้องทั้งสิ้น โดยมียอดเงินคงเหลือ ณ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นเงิน ๓ ล้านบาทเศษ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจปกปิดทรัพย์สินของตนมาตั้งแต่ต้น เพื่อมิให้สาธารณชนทราบพฤติกรรมการที่น่าสงสัย จึงเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

๔. เงินฝากธนาคารกสิกรไทย สาขาสุขาภิบาล ๑ เปิดบัญชีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ เลขที่บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๐๗๗-๒-๕๗๑๕๑-๘ ในนามของนายจिरายู ฯ ไม่แสดงในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายจिरายู ฯ เปิดบัญชีรายนี้ด้วยเช็คของผู้ถูกร้อง ที่อ้างว่าได้มาจากการเล่นการพนัน และมีการเบิกถอนไปใช้หนี้บุคคลอื่นในวันเดียวกันและคงเหลือเงินในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ นั้น ๒๓๕,๓๕๐ บาท ข้ออ้างที่ว่าผู้ถูกร้องกับนายจिरายู ฯ หักบัญชีกันเองแล้ว เงินที่คงเหลือ ๒๓๕,๓๕๐ บาท ตกเป็นของนายจिरายู ฯ นั้น ไม่มีหลักฐานสนับสนุน เชื่อว่าเงินคงเหลือดังกล่าวในบัญชีชื่อนายจिरายู ฯ เป็นของผู้ถูกร้อง พฤติกรรมเป็นการจงใจปกปิดทรัพย์สินและเป็นความผิดเช่นเดียวกับข้อ ๓ ข้างต้น

๕. เงินฝากธนาคารกรุงไทย สาขาประดิพัทธ์ ในนามของนายพิษณุกร เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๐๓๔-๑-๖๖๖๗๗-๗ และเลขที่บัญชีกระแสรายวัน ๐๓๔-๖-๐๕๒๐๓-๓ เปิดบัญชี เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑ ไม่แสดงในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ครั้งที่ ๔, ๕ และ ๖

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้เปิดบัญชีโดยใช้ชื่อและหลักฐานบัตรประจำตัวกับสำเนาสำมะโนครัวของนายพิษณุกร ฯ แต่ผู้ถูกร้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อแทนจึงเบิกถอนเงินได้เองจากบัญชีที่แสดงชื่อเป็นนายพิษณุกร ฯ น้องชายคู่สมรส

พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องร้ายแรง พฤติกรรมแสดงว่า เจตนาตั้งบัญชีขึ้นในนามของผู้ยื่นข้ออ้างที่ว่า เป็นเพียงดอกเบียหรือเป็นเงินเล็กน้อย และข้อแก้ตัวต่างๆ ไม่เป็นประเด็น วินิจฉัยว่าเป็นการจงใจปกปิดทรัพย์สินในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

๖. กรณีที่ดิน ๓๕ แปลง เห็นว่าผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ครั้งที่ ๖ ๗ และ ๘ โดยไม่แสดงรายการที่ดินดังกล่าวที่เคยแสดงในการยื่นบัญชีครั้งก่อน ก็เพราะได้โอนกรรมสิทธิ์ขายแก่ผู้อื่นไปแล้วตามหลักฐานทางทะเบียน ผู้รับโอนได้เบิกความต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้รับโอนเป็นของตนโดยชอบและมีค่าตอบแทน การที่จะวินิจฉัยกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงว่าเป็นการโอนโดยชอบหรือเป็นการอำพราง จะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับโอนด้วย ศาลรัฐธรรมนูญไม่ฟังวินิจฉัย จึงถือว่าไม่มีข้อเท็จจริงชัดเจนเกี่ยวกับทรัพย์สินรายการนี้ ที่จะวินิจฉัยว่ามีการปกปิดทรัพย์สิน

๗. รายการหนี้เงินกู้ ๒๒ ล้านบาท ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๑, ๒ และ ๓ ผู้ถูกร้องมีหลักฐานการโอนหรือนำเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงเทพ เลขที่ ๑๒๗-๐-๕๖๕๖๖๘ ของพันตำรวจโท ปกรณ์ ฯ ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าหนี้โดยนำเงินเข้าบัญชี ๒ ครั้งๆ ละจำนวน ๑๕ ล้านบาท และ ๑๐ ล้านบาทในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ตามลำดับ ในชั้นต้นจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องมีหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุให้ต้องหากู้เงินมาใช้หนี้จริง ประเด็นต่อไปมีว่า ผู้ถูกร้องทราบหรือไม่ว่าสัญญากู้เงิน ๒ ฉบับจากผู้ให้กู้ ๒ รายที่คู่สมรสลงนามในฐานะผู้รับมอบอำนาจมาจากผู้ถูกร้องนั้นเป็นสัญญาอำพราง ซึ่งคู่สมรสผู้ถูกร้องให้การว่าเป็นการอำพรางการนำเงินที่ตนเบียดบังไว้มาใช้หนี้แทนผู้ถูกร้องเพื่อผู้ถูกร้องจะได้นำเงินมาชำระคืน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการของคู่สมรสผู้ถูกร้องในการเบียดบังและปิดบังเงินในข้อ ๑ และ ๒ แล้วเชื่อว่าผู้ถูกร้องไม่ทราบถึงการทำสัญญาอำพรางดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจยื่นหลักฐานรายการหนี้เงินกู้เป็นเท็จ

ด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงที่พิจารณาแล้วข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องครั้งที่ ๓, ๔, ๕ และ ๖ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จและปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ อันเป็นความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๓

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ